15

Ramazan Günlüğü

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1447/2026

Tanıtım Şeması

Ayet

"Kim bir iyilik yaparsa ona on katı vardır. Kim de bir kötülük yaparsa o da sadece o kötülüğün dengiyle cezalandırılır. Onlar haksızlığa uğratılmazlar."

(En'âm suresi, 160. ayet.)

Hadis

"Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen ve iyiliği emredip kötülükten sakındırmayan bizden değildir."

(Tirmizî, Birr, 15.)

Ramazan Sözlüğü

Sabır:

İnsanın hoşa gitmeyen olaylar, nefse ağır gelen şeyler ve zor durumlar karşısında ümitsizliğe kapılmadan direnmesi; Yüce Allah'a sığınıp güvenerek bela ve felaketlere dayanmasıdır.

Oruç, insanın iradesini kuvvetlendiren bir ibadettir. Gün boyunca nefsinin isteklerine karşı koyan bir Müslüman, oruç tutarken sabırlı olmayı ve kendini kontrol etmeyi öğrenir. Bu durum insanın ahlaken olgunlaşmasına vesile olur.

Mukabele
15. Cüz

Dua

"Rabbimiz, kalplerimize hidayet verdikten sonra saptırma. Bize kendi katından bir rahmet ihsan et. Sen, karşılıksız bağışta bulunansın."

(Âl-i İmrân suresi, 8. ayet.)

Mani

Gel dinle bu nasihati
Bulasın sen de rahatı
Ekmek yediğin yere
Etme sakın ihaneti.

Şehirler ve Mekânlar

Edirne Selimiye Camii

Sultan II. Selim tarafından 1568-1574 yılları arasında Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Osmanlı mimarisinin ulaştığı en yüksek düzeyi temsil eden Selimiye Camisi, mekân bütünlüğüne ulaşma çabalarının zirvesi olarak Süleymaniye dâhil bütün sultan camilerini ve Ayasofya'yı gerilerde bırakmış, bu özelliğiyle dünya sanat tarihine geçmiştir. Selimiye Camisi'nin minareleri de dikkat çekici bir özelliğe sahiptir. Bir minarede üç ayrı kişi birbirini görmeden ayrı şerefelere çıkabilmektedir.

Esma-i Hüsna

El-Gafûr

"Kullarının günahlarını ziyadesiyle bağışlayan, kusurları örten."

Affı bol olan O'dur
İste sen de mağfiret
Affedecek tek O'dur
El-Gafûr'a dua et

Mustafa YILMAZ

Arkadaşlık Adabı

- Arkadaşlarımıza karşı vefalı olmalıyız.
- Hata yaptıklarında bağışlayıcı olmalıyız.
- Arkadaşlarımıza karşı iyi niyetli ve samimi olmayız.
- Zor zamanlarında arkadaşlarımızın yanında olmalıyız.
- Sırlarını muhafaza etmeli, güvenlerini zedeleyecek tutumlardan sakınmalıyız.
- Onları hoş olmayan lakaplarla çağırmamalı, ölçüsüz şakalardan uzak durmalıyız.

Sahabe Hayatları

Hz. Esma

Hz. Esma, 595 yılında Mekke'de doğdu. Hz. Ebu Bekir'in kızıdır, kardeşi Hz. Aişe'den on yaş büyüktür. İlk Müslümanlardan olan Hz. Esma, Zübeyr b. Avvâm ile evlenmiştir.

Hz. Peygamber ve Hz. Ebu Bekir'in hicret hazırlıkları sırasında su tulumunun ve yemek kaplarının ağızlarını bağlamak için ip bulunamayınca Hz. Esma, belindeki kuşağı çıkarıp ikiye böldü; bir parçasıyla azık torbasının, diğer parçasıyla da su tulumunun ağzını bağladı. Bundan son derece memnun olan Hz. Peygamber ona, bu yaptığına karşılık Allah'ın (c.c.) cennette kendisine iki kuşak vermesi için dua etti. Hz. Esma, Resulullah'ın ve Ebu Bekir'in hicret yolculuğunda üç gün saklandıkları Sevr Mağarası'na geceleri gizlice yemek taşımıştır.

Hz. Esma'nın Hz. Peygamber'in ailesine çok yakın olması ve uzun bir ömür sürmesi, onun çok sayıda hadis rivayet etmesine vesile olmuştur.

Cömertliğiyle tanınan Hz. Esma, 692 yılında Mekke'de vefat etmiştir.

Bir Nasihat

Anne ve babana iyi davran. Onları üzme, onlara kötü söz söyleme.

Günün Sorusu

Oruç tutmanın haram olduğu günler hangileridir?

Ramazan Bayramı'nın ilk günüyle Kurban Bayramı'nın dört gününde oruç tutmak dinen yasaklanmıştır.

Bilmece

Emir geldi
Demiri kesti

Farz

Sure

Duhâ Suresi

Mekke Dönemi'nde inmiştir ve 11 ayettir. Adını ilk ayetteki, "kuşluk vakti" anlamına gelen duhâ kelimesinden alır. Vahyin bir müddet kesilmesi sebebiyle Mekke müşrikleri arasında "Rabb'i Muhammed'i terk etti, ona küstü." şeklinde dedikodular çıkmış, Hz. Peygamber'in duyduğu üzüntü üzerine bu sure indirilmiştir.

Kuşluk vaktine yeminle başlayan surede Allah'ın (c.c.) Hz. Peygamber'i terk etmediği ve kendisine darılmadığı bildirilerek ona teselli verilir. İslam davetinin başlangıcındaki zorluğun geçici olduğu ve uzun sürmeyeceği müjdelenir. Bu, Kur'an-ı Kerim'in gelecekten haber verdiği şeylerden birisidir ki daha sonra harfiyen gerçekleşmiştir. Oysa bu haberin verildiği dönemde Mekke'deki çaresiz Müslümanlar, müşriklerle mücadele ediyor, müşrikler de bu çaresiz Müslümanların şaşılacak derecede üstünlük kazanacaklarına ihtimal vermiyordu.

Surenin sonunda annesiz babasız büyüyen bir yetimken Hz. Peygamber'e nimetler verildiği ve onun bu nimetlere şükretmesi gerektiği bildirilir.

Şiir

Nasihat

Dinle sana bir nasihat edeyim
Hatırdan gönülden geçici olma
Yiğidin başına bir iş gelince
Onu yad ellere açıcı olma

Mecliste arif ol kelamı dinle
El iki söylerse sen birin söyle
Elinden geldikçe sen iyilik eyle
Hatıra dokunup yıkıcı olma

Dokunur hatıra kendisin bilmez
Asilzadelerden hiç kemlik olmaz
Sen iyilik et de o zayi olmaz
Darılıp da başa kakıcı olma

Karacaoğlan

Ramazan Güzellemeleri

Ramazan kendi olma okuludur. Ve oruç, yetkin bir mürşit, azimli ve kararlı bir öğretmendir.

Bilal Kemikli
(Ramazan Güzellemeleri, Sufi Kitap Yayınları, İstanbul, 2021, s. 34.)

Bayram Tebriği

(...)
Ramazan inanan insanlar için coşkuyla, yürek serinliğiyle, şenlikle geçirilmesi gereken bir ay. Dost sofralarında ne kadar iftar edebilirseniz, iftar sonrasında İstanbul sokaklarındaki çağıltıya ne kadar katılabilirseniz o kadar güzel yaşanıyor ramazan ayı. Yani biraz da toplumsal neşeye ortak olma, o neşeden pay kapma zamanıdır bu güzel ay. Benim aklımda kalan iki enstantane şöyle: Erenköy Zihni Paşa Camii'nde teravih namazı... Cemaat huşu içinde namazını eda ederken, avluda bir ses yankılanıyor "gool" diye, canhıraş koro hâlinde bir bağırış. Fener, Diyarbakır'a gol atmış. Yandaki kahvede maç seyreden insanlar seviniyor. Ben bu Türkiye'yi seviyorum. Teravihin neşesiyle futbolun neşesini ayrı ayrı, birbirine hiç kızmadan yaşayabilen Türkiye'yi seviyorum. Başka bir an: Akşam ezanı okunurken tam da Sultan Ahmet Camii'nin önünden geçiyoruz. Günlerden pazar ve bizim güzel insanımız evinde pişirdiği iftariyelik ne varsa alıp gelmiş ve oradaki bahçelere yerleşmiş. İğne atsanız yer yok. Belki on bin kişilik kocaman bir sofra. Sadece o güzel caminin gölgesinde oruç açmak için onca zahmetle gelmiş binlerce insan. Ve ezanla birlikte insanların arasında dolaşan neşe. "Tenha sokakta kaldım oruçsuz ve neşesiz." diyor ya Yahya Kemal, işte o akşam ben o geniş ve ebedî neşeyi hissettim. Orucun neşesi. Ramazan neşesi. Büyük, çok büyük bir sofranın bir parçası olmanın neşesi. Ve nihayet tarihin neşesi.

Kemal Sayar
(Biraz Yağmur Kimseyi İncitmez, Timaş Yayınları, İstanbul, 2014, s. 150-151.)

Dünyada Ramazan

Kosova
Kosova'da iftar sonrası Müslümanlar, Prizren'in çarşısında aileleriyle ya da arkadaşlarıyla yürürler. Balkan şehirlerinde eski bir gelenek olan, "korza" denilen bu yürüyüşlerde Müslümanlar birbirlerine ikramlarda bulunurlar. Böylece birlik ve beraberlik duygularını pekiştirirler.